

**การประเมินมาตรฐานคลินิกทันตกรรม
ในหน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิ
และเครือข่ายบริการสุขภาพปฐมภูมิ**

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมงคลธรรมนิมิต
อำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง

การประเมินมาตรฐานคลินิกทันตกรรมในหน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิ

ประเมิน PCU/NPCU มาตรฐาน
มีทั้งหมด 4 ส่วน ดังนี้

- 1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
- 2 ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านทันตบุคลากร
- 3 ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านโครงสร้างกายภาพ ครุภัณฑ์และเครื่องมือ
- 4 ส่วนที่ 4 ศักยภาพบริการสุขภาพช่องปาก

1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อสถานพยาบาล

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
ตำบลมงคลธรรมนิมิต

ที่ตั้งของสถานพยาบาล

หมู่ที่ 7 ตำบลมงคลธรรมนิมิต
อำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง

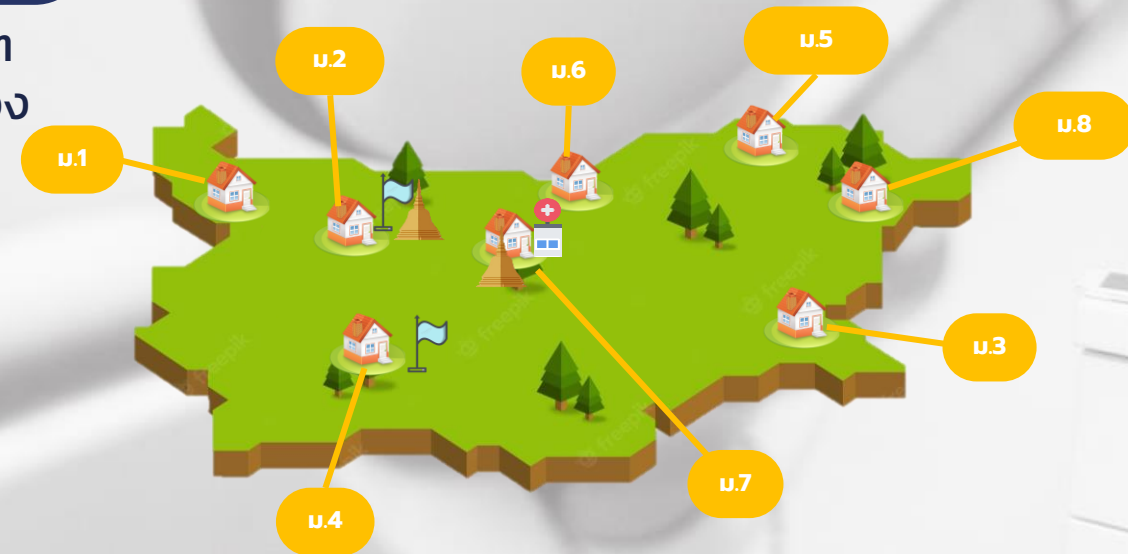
จำนวนประชากร

รวม 2,303 คน

SW.สต.มงคลธรรมนิมิต
ตำบลมงคลธรรมนิมิต
อำเภอสามโก้
จังหวัดอ่างทอง

[Open Map](#)

- ✔️ กทันตภิบาลที่ปฏิบัติงานประจำที่หน่วยบริการปฐมภูมิ
- ✔️ สัดส่วนประชากร 2,303 คน ต่อทันตภิบาล 1 คน
- ❌ กทันตแพทย์ที่รับผิดชอบหน่วยบริการปฐมภูมิ
- ❌ กทันตภิบาลที่หมุนเวียนให้บริการที่หน่วยบริการปฐมภูมิ
- ❌ ผู้ช่วยงานทันตกรรมในหน่วยบริการปฐมภูมิ
- ❌ กทันตภิบาล (ประจำ) ผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในหน่วยบริการปฐมภูมิ

3 ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านโครงสร้างกายภาพ ครุภัณฑ์และเครื่องมือ

3.1 โครงสร้างกายภาพ

- ✔ มีพื้นที่ห้องตรวจและห้องให้บริการทันตกรรมไม่น้อยกว่า 9 ตารางเมตรต่อ 1 ยูนิตทันตกรรม
กันเป็นสัดส่วนและมีดซิดไม่ให้ผู้อื่นเห็นการตรวจรักษา

3 ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านโครงสร้างกายภาพ ครุภัณฑ์และเครื่องมือ

3.1 โครงสร้างกายภาพ

✔ มีโต๊ะทำงานของทันตบุคลากร และเจ้าหน้าที่ของกลุ่มงาน แยกจากคลินิกบริการทันตกรรม

3

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านโครงสร้างกายภาพ ครุภัณฑ์และเครื่องมือ

3.1 โครงสร้างกายภาพ

- ❌ มีพื้นที่สำหรับการสาธิตและฝึกปฏิบัติแปรงฟัน
- ✅ การสัญจรและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยต้องกระทำได้โดยสะดวก
- ✅ มีบริเวณสำหรับให้ผู้ป่วยและญาตินั่งรอ แยกจากบริเวณที่ให้การรักษา ตั้งเก้าอี้สำหรับผู้พักคอยจำนวนเพียงพอกับการให้บริการผู้ป่วยอย่างน้อย 5 คนต่อ 1 ยูนิตทันตกรรม
- ✅ ห้องตรวจหรือห้องให้การรักษาต้องมีอ่างฟอกมือชนิด**ยังใช้แบบใช้มือเปิดปิดน้ำ** และไม่ใช่ปะปนกับอ่างล้างเครื่องมือ

3 ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านโครงสร้างกายภาพ ครุภัณฑ์และเครื่องมือ

3.1 โครงสร้างกายภาพ

- ✓ มีแสงสว่างเพียงพอสามารถมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ในห้องที่ให้บริการได้ชัดเจนในเวลาปฏิบัติงาน
- ✓ มีความสูงของเพดานห้องไม่ต่ำกว่า 2.60 เมตร
- ✓ ติดตั้งเครื่องปรับอากาศ เพื่อประสิทธิภาพในการควบคุมการติดเชื้อ
- ✓ ติดตั้งเครื่องระบายอากาศ มีระบบระบายอากาศ ด้วยการ Dilution ด้วยอากาศสะอาดในปริมาณขั้นต่ำ 12 ACH

3 ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านโครงสร้างกายภาพ ครุภัณฑ์และเครื่องมือ

3.1 โครงสร้างกายภาพ

ตารางปฏิบัติงานประจำวันฝ่ายทันตกรรม

วัน	เช้า (08.30-12.30)	บ่าย (13.00-16.00)
จันทร์	ให้บริการประชาชนทั่วไป	ให้บริการตามนัดหมาย
อังคาร	ให้บริการประชาชนทั่วไป	ให้บริการตามนัดหมาย
พุธ	ให้บริการประชาชนทั่วไป	ให้บริการตามนัดหมาย
พฤหัสบดี	พุ่มนเวียน รพ. สต. ราชบุรีพัฒนา	
ศุกร์	อนามัยโรงเรียน	

หมายเหตุ - ตรวจสุขภาพช่องปาก คลินิกโรคเรื้อรัง
- ตรวจสุขภาพช่องปาก คลินิกสุขภาพเด็ก วันที่ 15 ของทุกเดือน
- สามารถจองขอรับบริการได้ตั้งแต่ 08.30 น. - 10.30 น.

- ✓ มีป้ายประกาศติดเปิดเผยในที่ผู้รับบริการเห็นง่าย ให้รายละเอียดชัดเจนว่าเป็นหน่วยบริการทันตกรรม แสดงรายชื่อ รูปถ่ายผู้ให้บริการ ตำแหน่งงาน วันและเวลาประจำการ แจงสิทธิประโยชน์ในการใช้บริการทันตกรรม และสิทธิผู้ป่วย
- ✓ มีป้ายเครื่องหมายห้ามสูบบุหรี่ติดในบริเวณที่ผู้รับบริการมองเห็นได้ชัดเจน และมีมาตรการห้ามผู้มารับบริการสูบบุหรี่ในบริเวณคลินิก

3 ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านโครงสร้างกายภาพ ครุภัณฑ์และเครื่องมือ

3.2 ด้านครุภัณฑ์และเครื่องมือ

- ✔ ยูนิททำฟัน ต้องมีอย่างน้อย 1 ยูนิทต่อผู้ให้บริการ 1 คน
- ✔ ชุดออกหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ ต้องมีอย่างน้อย 1 ชุด

- ✔ มีเครื่องมือสำหรับการให้บริการที่สอดคล้อง และมีจำนวนเพียงพอต่อการให้บริการ
- ✔ มีตู้ หรือชั้นเก็บยาและเวชภัณฑ์เป็นสัดส่วน
- ✔ มีตู้เก็บวัสดุทันตกรรม อย่างน้อย 1 ตู้ต่อ 1 ยูนิท ทันตกรรม

3 ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านโครงสร้างกายภาพ ครุภัณฑ์และเครื่องมือ

3.2 ด้านครุภัณฑ์และเครื่องมือ

✔ มีตู้เย็นสำหรับเก็บยา หรือเวชภัณฑ์อื่น โดย ตู้เย็นนั้นต้องไม่มีอาหาร หรือเครื่องดื่มปะปน

✔ มีเครื่องขูดหินปูนไฟฟ้า (Electric scaler) 1 เครื่องต่อ 1 ยูนิตทันตกรรม

✔ มีเครื่องฉายแสงสำหรับวัสดุอุดฟัน (Light cured unit) 1 เครื่องต่อ 1 ยูนิตทันตกรรม

3 ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านโครงสร้างกายภาพ ครุภัณฑ์และเครื่องมือ

3.2 ด้านครุภัณฑ์และเครื่องมือ

- ❌ เครื่องนึ่งฆ่าเชื้อ (autoclave) อย่างน้อย 1 เครื่อง
- ❌ เครื่องเอ็กซเรย์ฟัน (Dental X-ray) อย่างน้อย 1 เครื่อง
- ✅ ชุด Hand Instrument เพียงพอสำหรับการบริการและผ่านการทำให้ปราศจากเชื้อได้ตามมาตรฐาน IC และไม่เกิดการปนเปื้อน ระหว่างให้บริการ
- ✅ มีเครื่องปั่นผสมอมัลกัม (Amalgamator) อย่างน้อย 1 เครื่อง
- ✅ มีอุปกรณ์ช่วยชีวิตฉุกเฉินที่พร้อมใช้

4

ส่วนที่ 4 ศักยภาพบริการสุขภาพช่องปาก

4.1 บริการให้คำปรึกษาและบริการนัดหมาย

- ให้คำปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริม ป้องกัน และควบคุมโรค ดุแลรักษา และฟื้นฟูสุขภาพช่องปาก
- ให้คำแนะนำการปฏิบัติตน การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยง เพื่อให้ผู้รับบริการ สามารถจัดการด้านสุขภาพช่องปากตนเองและครอบครัวได้
- ให้คำแนะนำที่จำเป็นเพื่อให้ผู้รับบริการสามารถตัดสินใจในการเลือกรับ บริการหรือเข้าสู่ระบบการส่งต่อ
- ให้บริการนัดหมายเพื่อเข้ารับการดูแลสุขภาพช่องปากที่เหมาะสมตาม สภาพปัญหาของผู้รับบริการและครอบครัว

พร้อมให้บริการตลอดเวลาเปิดทำการของหน่วยบริการ

4.2 บริการการส่งต่อและรับกลับ และการดูแลต่อเนื่อง

▪ จัดระบบการส่งต่อผู้ป่วยที่เกินขีดความสามารถ

- ✓ มีบริการส่งต่อ แต่ยังไม่มีการติดตามผลการส่งต่อ หรือการรับกลับ ยังไม่เกิดความต่อเนื่องของกระบวนการดูแล

▪ ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยและผู้ดูแลในขั้นตอนการส่งต่อ ประสาน และติดตามดูแลผู้ป่วยอย่างต่อเนื่องทั้งการส่งไปและรับกลับ

- ✓ มีบริการให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยและผู้ดูแลในขั้นตอนการส่งต่อ

▪ ส่งคืนข้อมูลสุขภาพช่องปากรายบุคคลให้กับผู้รับบริการ เพื่อให้เกิดการดูแลต่อเนื่องในระดับครอบครัวและชุมชน ร่วมกับคณะผู้ให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ

- ✓ บอกกล่าว แต่ยังไม่มียระบบการคืนข้อมูลที่เป็นรูปธรรม

4.3 การส่งเสริมให้ประชาชนมีศักยภาพและมีความรู้ในการจัดการสุขภาพช่องปากของตนเอง ครอบครัว และชุมชน

- ✔ ให้คำแนะนำ และคำปรึกษา ให้ความรู้และพัฒนากิจกรรมที่จำเป็นในการดูแลสุขภาพช่องปากของผู้รับบริการและครอบครัว
- ✔ ฝึกปฏิบัติการดูแลสุขภาพช่องปากด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อให้สามารถดูแลตนเองและครอบครัวได้
- ✔ ทำงานร่วมกับ อสม. และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นทีมสร้างเสริมสุขภาพของชุมชนในการดูแลสุขภาพช่องปากและให้ความรู้ในการดูแลตนเองและครอบครัว

4

ส่วนที่ 4 ศักยภาพบริการสุขภาพช่องปาก

4.4 การดูแลสุขภาพช่องปากแบบองค์รวม ตั้งแต่แรก ต่อเนื่อง และผสมผสาน

4.4.1 ตรวจคัดกรอง ประเมินความเสี่ยง และวางแผนการดูแลสุขภาพช่องปากรายบุคคล

ตรวจคัดกรองและประเมินความเสี่ยง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นในการตัดสินใจใช้ในการวางแผนการดูแลสุขภาพช่องปากรายบุคคล

ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้รับบริการและครอบครัวมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนการดูแลสุขภาพช่องปากของตนเอง

4

ส่วนที่ 4 ศักยภาพบริการสุขภาพช่องปาก

4.4 การดูแลสุขภาพช่องปากแบบองค์รวม ตั้งแต่แรก ต่อเนื่อง และผสมผสาน

4.4.2 บริการส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปากตามกลุ่มเป้าหมาย

ส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปาก
ในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์

ส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปาก
ในกลุ่มเด็กอายุ 0-2 ปี

4

ส่วนที่ 4 ศักยภาพบริการสุขภาพช่องปาก

4.4 การดูแลสุขภาพช่องปากแบบองค์รวม ตั้งแต่แรก ต่อเนื่อง และผสมผสาน

4.4.2 บริการส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปากตามกลุ่มเป้าหมาย

ส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปาก
ในกลุ่มเด็กอายุ 3-5 ปี
ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปาก
ในกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่น อายุ 6-14 ปี

4

ส่วนที่ 4 ศักยภาพบริการสุขภาพช่องปาก

4.4 การดูแลสุขภาพช่องปากแบบองค์รวม ตั้งแต่แรก ต่อเนื่อง และผสมผสาน

4.4.2 บริการส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปากตามกลุ่มเป้าหมาย

ส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปาก ในกลุ่มวัยทำงาน (15-59 ปี)

ส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปาก ในกลุ่มผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)

ส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปากในกลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรัง

4

ส่วนที่ 4 ศักยภาพบริการสุขภาพช่องปาก

4.4 การดูแลสุขภาพช่องปากแบบองค์รวม ตั้งแต่แรก ต่อเนื่อง และผสมผสาน

4.4.3 บริการทันตกรรมขั้นพื้นฐาน

มีบริการทันตกรรมขั้นพื้นฐานที่สถานพยาบาล ในกรณีผู้ป่วยทั่วไป ได้แก่ อุดฟัน ขูดหินปูน ถอนฟัน

ยังไม่มีบริการทันตกรรมขั้นพื้นฐานที่บ้านของผู้ป่วย ในกรณีผู้ป่วยที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง โดยเป็นเหตุการณ์ที่สามารถให้บริการผู้ป่วยได้อย่างปลอดภัย เช่น ทาฟลูออไรด์ อุดฟันชั่วคราว เสริมฐานฟันเทียม ซ่อมฟันเทียม

4

ส่วนที่ 4 ศักยภาพบริการสุขภาพช่องปาก

4.4 การดูแลสุขภาพช่องปากแบบองค์รวม ตั้งแต่แรก ต่อเนื่อง และผสมผสาน

4.4.4 บริการทันตกรรมเฉพาะทางที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน

- ✘ ยังไม่มีบริการทันตกรรมเฉพาะทางที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ประเภทงานรักษาโรคเหงือก/ปริทันต์อักเสบ
- ✘ ยังไม่มีบริการทันตกรรมเฉพาะทางที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ประเภทงานใส่ฟันเทียมชนิดถอดได้ทั้งปากหรือบางส่วน

4.4 การดูแลสุขภาพช่องปากแบบองค์รวม ตั้งแต่แรก ต่อเนื่อง และผสมผสาน

4.4.5 บริการทันตกรรมในกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ ผู้ป่วยเบาหวานที่คุมน้ำตาลไม่ได้ ผู้ป่วยรังสีรักษา ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้ป่วยจิตเวชและเด็กเล็กที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีโอกาสเกิดโรคในช่องปาก

✓ มีการจัดบริการ

- ตรวจและรักษาตามอาการสำคัญ โดยดำเนินการร่วมกับ คณะผู้ให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ เพื่อความปลอดภัยตามมาตรฐาน การดูแลผู้ป่วยแต่ละกลุ่ม
- วางแผนการรักษาเพื่อส่งเสริมป้องกันและฟื้นฟูสุขภาพช่องปาก
- บริการทันตกรรมกรณีมีภาวะฉุกเฉินด้านช่องปากและ การส่งต่อกรณีฉุกเฉิน

4.5 การส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมสุขภาพที่ผนวกรวมสุขภาพช่องปากเข้าไว้ด้วยกัน รวมทั้งการป้องกันและควบคุมโรคในระดับชุมชน

ก่อนหน้านี้เคยดำเนินการ แต่ยังไม่มีแผนดำเนินการในปีนี้

- ร่วมกับคณะผู้ให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ
 - จัดทำแผนสุขภาพในชุมชน, การร่วมจัดตั้งกองทุนสุขภาพชุมชน, การร่วมดำเนินการศูนย์ฟื้นฟูในชุมชน, การร่วมดำเนินการโรงเรียนผู้สูงอายุ, การสนับสนุนชมรมเพื่อสุขภาพต่าง ๆ
 - จัดเวทีประชาคมเข้าใจปัญหาสุขภาพของท้องถิ่น
 - จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในเครือข่าย เช่น การจัดเวทีชาวบ้าน การศึกษาดูงาน การจัดประชุม เป็นต้น

ขอขอบคุณค่ะ

